

A **KOMPLEKS PERKAYUAN KELANTAN SDN BHD**
lwn. DATO' HUSAM MUSA

MAHKAMAH TINGGI MALAYA, KOTA BHARU
MOHAMAD ABAZAFREE MOHD ABBAS PK
[SAMAN NO: DA-23CY-06-09-2017]

B 30 OGOS 2021

***PROSEDUR SIVIL:** Ganti rugi – Taksiran – Permohonan – Penghakiman berkaitan kausa tuntutan saman fitnah – Taksiran ganti rugi dan bil kos menurut penghakiman mahkamah – Sama ada kausa saman fitnah dibuktikan secara muktamad – Sama ada persoalan ganti rugi memerlukan pembuktian ketat – Sama ada keterangan affidavit mencukupi – Sama ada defendan tidak bersungguh-sungguh dan meremehkan bidang kuasa mahkamah – Sama ada perintah untuk bayaran jumlah nominal akan meremehkan perintah mahkamah*

***PROSEDUR SIVIL:** Bil kos – Taksiran – Perkara-perkara yang perlu dipertimbangkan mahkamah – Sama ada bil kos selaras dengan A. 59 k. 16 Kaedah-kaedah Mahkamah 2012 – Sama ada melibatkan perkara jelas dan mudah – Sama ada melibatkan teknik pembuktian yang sukar – Sama ada persediaan untuk perbicaraan masih diperlukan walaupun tidak melibatkan perbicaraan penuh – Sama ada bil kos melampau dan menekan defendan*

E Kes ini melibatkan dua permohonan oleh plaintif, iaitu: (i) taksiran ganti rugi yang perlu dibayar oleh defendan kepada plaintif selaras dengan penghakiman bertarikh 1 Oktober 2019 ('penghakiman 1 Oktober 2019'); dan (ii) taksiran kos yang perlu dibayar berkaitan penghakiman sama.

F Tuntutan plaintif melibatkan satu kausa tuntutan saman fitnah berkaitan tiga kenyataan fitnah oleh defendan terhadap plaintif. Pada tarikh yang ditetapkan untuk perbicaraan, pihak-pihak memohon penangguhan ke keesokan hari. Tetapi, pada hari tersebut, defendan memohon perbicaraan ditangguhkan sepenuhnya atas alasan wujud cadangan penyelesaian. Mahkamah membenarkan penangguhan dengan memberi 'unless order' iaitu, jika mana-

G mana pihak tidak bersedia semasa perbicaraan akan datang, mahkamah akan memberi apa-apa perintah yang perlu dan mahkamah menetapkan tarikh perbicaraan baharu, iaitu 1 Oktober 2019. Walau bagaimanapun, pada tarikh tersebut, defendan hadir dengan peguam yang baru dilantik enam hari sebelum perbicaraan dan memohon penangguhan sekali lagi. Oleh itu,

H mahkamah, menurut budi bicara bawah A. 34 k. 2(3) Kaedah-kaedah Mahkamah 2012 ('KKM'), memasukkan penghakiman atas defendan dengan ganti rugi dan kos ditaksirkan mahkamah. Defendan juga membangkitkan isu awalan berkaitan mod atau tatacara permohonan dengan menghujahkan bahawa berdasarkan A. 37 KKM, penentuan taksiran perlu dilaksanakan secara perbicaraan penuh iaitu dengan memanggil saksi-saksi untuk diperiksa

I dan bukan melalui affidavit seperti yang dilakukan oleh plaintif. Isu ini, yang

sebelum ini dibangkitkan di peringkat pengurusan kes, ditolak oleh Timbalan Pendaftar atas alasan hakim memberi arahan agar taksiran dibuat secara affidavit.

A

Diputuskan (membenarkan perintah sewajarnya):

- (1) Tiada peruntukan khusus bawah A. 37 KKM untuk taksiran ganti rugi dijalankan secara perbicaraan penuh atau melalui saksi. Berdasarkan penghakiman 1 Oktober 2019, tuntutan plaintif berkaitan kausa saman fitnah telah dibuktikan secara muktamad. Persoalan berkaitan ganti rugi tidak memerlukan pembuktian ketat seperti dalam saman fitnah. Mahkamah boleh mentaksirkan jumlah ganti rugi hanya bersandarkan keterangan-keterangan affidavit. Malahan, defendan diberi hak serta telah memfailkan affidavit-afidavit untuk menjawab pernyataan-pernyataan yang dibangkitkan plaintif. Arahan Timbalan Pendaftar atas arahan hakim untuk kes ini didengar melalui keterangan affidavit adalah patut untuk menjamin penyelesaian yang adil, cepat dan ekonomi untuk perkara ini. Aturan 92 k. 4 KKM memperuntukkan kuasa sedia ada mahkamah untuk membuat apa-apa perintah sebagaimana perlu untuk mencegah ketidakadilan atau untuk mencegah satu penyalahgunaan proses mahkamah. Oleh itu, permohonan taksiran ganti rugi wajar diteruskan melalui keterangan affidavit oleh kedua-dua pihak. (perenggan 10 & 13-16)
- (2) Apa-apa kerugian yang ditanggung plaintif untuk maksud ganti rugi tidak perlu dibuktikan oleh plaintif memandangkan kesan atas fitnah tersebut adalah pada reputasi plaintif dan itu boleh diandaikan oleh mahkamah tanpa memerlukan pembuktian ketat. Kenyataan-kenyataan fitnah defendan memberi gambaran salah atas plaintif serta membawa persepsi awam yang negatif terhadap plaintif. Kenyataan-kenyataan ini yang boleh diakses oleh pihak awam apabila dimuat naik ke laman Facebook defendan, telah secara langsung dan tidak langsung, memberi persepsi negatif terhadap reputasi plaintif. Hasilnya, plaintif dipandang rendah oleh masyarakat yang menganggap plaintif sebagai sebuah organisasi yang tidak bertanggungjawab. (perenggan 20, 23 & 24)
- (3) Defendan pernah berada dalam organisasi plaintif. Itu menjadikan kenyataan-kenyataan yang dikeluarkan defendan mempunyai kesan mendalam apabila masyarakat boleh mengaitkannya dengan posisi yang sedang dan pernah disandang defendan. Kenyataan-kenyataan tersebut juga memberi impak pada potensi perniagaan plaintif kerana itu boleh mengakibatkan terhakisnya keyakinan pelabur serta rakan perniagaan yang mempunyai potensi mengurus niaga dengan plaintif. Defendan sepatutnya dipertanggungjawabkan terhadap kenyataan-kenyataan yang dikeluarkannya. Sebagai seorang ahli politik yang dipandang hormat oleh masyarakat, defendan sepatutnya sedar bahawa apa-apa kenyataan olehnya akan dipandang serius oleh masyarakat. (perenggan 25, 28 & 32)

B

C

D

E

F

G

H

I

- A (4) Taksiran ganti rugi dalam kes saman fitnah tidak memerlukan pembuktian ganti rugi sehingga memerlukan pembuktian melalui saksi-saksi. Defendan, selain tidak bersungguh-sungguh dalam kes ini, juga meremehkan bidang kuasa mahkamah apabila, antara lain, menukar peguam cara di saat akhir sebelum perbicaraan bermula, memohon penangguhan kononnya bagi maksud penyelesaian dan gagal melunaskan kos hangus yang diperintahkan mahkamah. Jika jumlah nominal dikenakan, itu akan meremehkan perintah yang telah mahkamah keluarkan. Defendan, oleh itu, diperintahkan membayar ganti rugi sebanyak RM100,000 dan kos pentaksiran ganti rugi ditanggung defendan sebanyak RM5,000 tertakluk pada fi alokatur. (perenggan 29, 32, 33 & 36)
- B
- C
- D (5) Berkaitan penghakiman 1 Oktober 2019, plaintif telah memfailkan bil kos berdasarkan A. 59 k. 16 KKM yang melibatkan butiran penyediaan sebanyak RM151,215.92 dan perbelanjaan hangus/sendiri sebanyak RM27,364, menjadikan jumlah keseluruhannya RM178,579.92. Bil kos yang difailkan oleh plaintif selaras dengan A. 59 k. 16 yang menggariskan perhatian yang perlu dipertimbangkan oleh mahkamah iaitu keadaan relevan. Walaupun tidak melibatkan perbicaraan penuh, namun, penyediaan kes melibatkan masa dan tenaga serta teknik pembuktian yang sukar kerana melibatkan keterangan-keterangan sokongan berbentuk elektronik. Asas pertimbangan mahkamah adalah satu amaun yang munasabah berkenaan semua kos yang ditanggung semunasabahnya dan sebarang keraguan hendaklah berpihak pada plaintif seperti yang diperuntukkan dalam A. 59 k. 16(3) KKM. Oleh itu, secara keseluruhannya, jumlah bil kos yang diputuskan mahkamah adalah RM110,933.92. (perenggan 37, 39, 41, 45 & 47)
- E
- F

Kes-kes yang dirujuk:

- AEON Co (M) Bhd v. Asia Plywood Company Sdn Bhd & Another Appeal* [2021] 5 CLJ 751 CA (**dirujuk**)
- Chin Choon v. Chua Jui Meng* [2005] 2 CLJ 569 CA (**dirujuk**)
- G *Dato' Seri Anwar Ibrahim v. The New Straits Times Press (M) Sdn Bhd & Anor* [2010] 5 CLJ 301 HC (**dirujuk**)
- Datuk Harris Mohd Salleh v. Abdul Jalil Ahmad & Anor* [1983] 2 CLJ 211; [1983] CLJ (Rep) 521 HC (**dirujuk**)
- Datuk May Phng @ Cho Mai Sum (Suing As Chairman, Committee Member And Representative Of Persatuan Penganut Buddha Rumah Kechara Malaysia ('Kechara House'), An Association Registered Under The Societies Act 1966 And In The Capacity Of Representative Of Kechara House And/Or All Kechara House's Members) & Ors v. Tan Pei Pei* [2018] 11 MLJ 741 (**dirujuk**)
- H *Datuk Seri Utama Dr Rais Yatim v. Amizudin Ahmat* [2011] 1 LNS 1441 HC (**dirujuk**)
- MGG Pillai v. Tan Sri Dato' Vincent Tan Chee Yioun & Other Appeals* [1995] 2 CLJ 912 CA (**dirujuk**)
- I *Nirwana Construction Sdn Bhd v. Pengarah Jabatan Kerja Raya Negeri Sembilan Darul Khusus & Anor* [2008] 4 MLJ 157 (**dirujuk**)
- Sony Electronics (M) Sdn Bhd v. Direct Interest Sdn Bhd* [2007] 1 CLJ 611 CA (**dirujuk**)

Perundangan yang dirujuk:

Rules of Court 2012, O. 34 rr. 1, 2(3), 3, O. 37 rr. 1, 2, O. 59 r. 16(3), O. 92 r. 4

Bagi pihak plaintif - Wan Muhammad Hafiz Wan Zawawi; T/n Afifah, Wan & Aimi Shazwani

Bagi pihak defendan - Mohd Murtadza Mohd Mokhtar; T/n Zayumi Murtadza & Co Dilaporkan oleh S Barathi

PENGHAKIMAN**Mohamad Abazafree Mohd Abbas PK:****Pendahuluan**

[1] Kes ini melibatkan dua permohonan oleh plaintif. Permohonan pertama adalah sepertimana di kandungan 61 bagi taksiran ganti rugi yang perlu dibayar oleh defendan kepada plaintif selaras dengan penghakiman bertarikh 1 Oktober 2019 (“penghakiman 1 Oktober 2019”) di mana Mahkamah Tinggi telah membenarkan tuntutan ganti rugi kepada plaintif dan memerintahkan untuk ganti rugi tersebut ditaksirkan oleh mahkamah. Permohonan kedua pula adalah di kandungan 62 iaitu permohonan plaintif untuk taksiran kos yang perlu dibayar berkaitan penghakiman yang sama.

[2] Tuntutan oleh plaintif di dalam pernyataan tuntutan ke atas defendan adalah melibatkan satu kausa tuntutan saman fitnah berkaitan tiga kenyataan fitnah yang telah dibuat oleh defendan ke atas plaintif. Pada asalnya, Mahkamah Tinggi telah pada 14 Januari 2019 menetapkan tarikh perbicaraan untuk tuntutan tersebut pada 12 hingga 15 Mei 2019. Semasa prosiding tersebut, YA Dato’ Wan Ahmad Farid bin Wan Salleh, Hakim Mahkamah Tinggi telah mengarahkan pihak-pihak untuk memfailkan senarai saksi masing-masing sebelum tarikh perbicaraan.

[3] Walau bagaimanapun, pada 12 Mei 2019, perbicaraan telah ditangguhkan di atas permohonan pihak-pihak ke keesokan harinya. Walau bagaimanapun pada 13 Mei 2019, peguam defendan telah memohon perbicaraan ditangguhkan sepenuhnya di atas alasan terdapat cadangan penyelesaian. Ia dibantah oleh peguam plaintif namun mahkamah telah membenarkan penangguhan dengan memberi “unless order” iaitu jika mana-mana pihak tidak bersedia semasa perbicaraan akan datang, mahkamah akan memberi apa-apa perintah yang perlu. Mahkamah telah memerintah kos sebanyak RM2,000 dibayar oleh defendan dan menetapkan tarikh perbicaraan yang baharu.

[4] Walau bagaimanapun, pada tarikh perbicaraan yang baharu iaitu pada 1 Oktober 2019, defendan hadir dengan peguam yang baru dilantik enam hari sebelum tarikh perbicaraan dan sekali lagi memohon penangguhan. Oleh itu,

- A mahkamah telah menggunakan budi bicara di bawah A. 34 k. 2(3) Kaedah-kaedah Mahkamah 2012 (“KKM 2012”) untuk memasukkan penghakiman ke atas defendan dengan ganti rugi dan kos ditaksirkan oleh mahkamah.

Permohonan Taksiran Ganti Rugi

- B [5] Bidang kuasa mahkamah di dalam mentaksir ganti rugi adalah sepertimana yang diperuntukkan di bawah A. 37 KKM 2012 iaitu jika penghakiman telah diberikan untuk ganti rugi ditaksirkan dan ketiadaan peruntukan dibuat di dalam penghakiman tersebut, ganti rugi hendaklah tertakluk kepada peruntukan A. 37, ditaksirkan oleh mahkamah. (Rujuk;
- C *Nirwana Construction Sdn Bhd v. Pengarah Jabatan Kerja Raya Negeri Sembilan Darul Khusus & Anor* [2008] 4 MLJ 157 dan *AEON Co (M) Bhd v. Asia Plywood Company Sdn Bhd & Another Appeal* [2021] 5 CLJ 751).

Isu Awalan

- D [6] Sebelum mahkamah menganalisa serta memutuskan berkaitan permohonan ini, terdapat isu awalan yang telah dibangkitkan oleh defendan iaitu mod atau tatacara permohonan ini. Peguambela defendan menghujahkan bahawa berdasarkan kepada A. 37 KKM 2012, penentuan taksiran hendaklah dilaksanakan secara perbicaraan penuh iaitu dengan memanggil saksi-saksi untuk diperiksa dan bukannya melalui afidavit
- E sepertimana yang dilakukan oleh plaintif. Adalah dihujahkan bahawa pertukaran afidavit hanyalah merupakan prasyarat bagi notis temujanji dan bukannya bagi maksud pentaksiran ganti rugi yang memerlukan pembuktian melalui keterangan saksi-saksi.
- F [7] Mahkamah mendapati bahawa isu berkaitan pemfailan ini telah berbangkit semasa peringkat pengurusan kes bagi permohonan taksiran ini lagi. Pada 8 September 2020, peguam cara defendan telah membangkitkan bantahan awal agar pentaksiran ini dibuat melalui perbicaraan penuh namun ia telah ditolak oleh Timbalan Pendaftar di atas alasan arahan YA Hakim agar ia dijalankan secara afidavit. Pada 29 Oktober 2020, peguam plaintif
- G pula memohon untuk taksiran dilakukan melalui saksi-saksi namun Timbalan Pendaftar mengekalkan arahan agar ia diteruskan melalui keterangan afidavit. Di dalam rekod mahkamah, pada 16 November 2020, kesemua afidavit bagi maksud permohonan ini telah lengkap dan pihak-pihak dikehendaki untuk memfailkan hujahan bertulis.
- H [8] Di dalam kes ini, mahkamah mendapati bahawa di dalam penghakiman 1 Oktober 2019, perintah telah diberikan oleh mahkamah agar ganti rugi ditaksirkan oleh Pendaftar. Sehubungan dengan itu, satu notis permohonan sepertimana di kandungan 59 telah difailkan oleh plaintif bagi maksud memohon arahan. Ia selaras dengan keperluan di bawah A. 37 k. 1
- I KKM 2012. Berdasarkan kepada A. 37 k. 2 KKM 2012, Pendaftar boleh, sebagai tambahan membuat apa-apa perintah sebagaimana yang perlu dan sesuai di bawah A. 34 KKM 2012, memberi arahan tentang masa bagi suatu notis janji temu untuk pentaksiran ganti rugi.

[9] Aturan 34 KKM 2012 adalah berkaitan pengurusan kes sebelum bicara dan di bawah A. 34 k. 1 ia telah menyatakan dengan jelas bahawa walau apa jua dalam KKM 2012, mahkamah boleh, pada bila-bila masa selepas permulaan prosiding, melalui usulnya sendiri, memerintahkan atau mengeluarkan arahan yang difikirkannya patut untuk menjamin penyelesaian yang adil, cepat dan ekonomi. Malahan di bawah A. 34 k. 3 KKM 2012, jika mana-mana pihak gagal untuk mematuhi arahan mahkamah, maka mahkamah boleh membuat perintah yang difikirkan sesuai.

A

B

[10] Mahkamah mendapati di bawah A. 37 KKM 2012, tiada peruntukan khusus bahawa pentaksiran ganti rugi hendaklah dijalankan secara perbicaraan penuh ataupun melalui saksi. Pada kebiasaannya penghakiman berkaitan ganti rugi akan diberi seusai satu perbicaraan penuh tuntutan utama diputuskan. Maka pada ketika tersebut keterangan-keterangan sudah berada di hadapan mahkamah bagi maksud pentaksiran apa-apa ganti rugi.

C

[11] Di dalam kes ini, penghakiman 1 Oktober 2019 telah direkodkan di atas kegagalan defendan untuk mematuhi arahan mahkamah bagi meneruskan perbicaraan. Tiada saksi-saksi yang telah dipanggil. Persoalan yang berbangkit adalah sama ada bagi maksud pentaksiran ganti rugi, ia memerlukan pembuktian ganti rugi sehingga memerlukan pembuktian melalui saksi-saksi.

D

[12] Di dalam kes *Datuk May Phng @ Cho Mai Sum (Suing As Chairman, Committee Member And Representative Of Persatuan Penganut Buddha Rumah Kechara Malaysia ('Kechara House'), An Association Registered Under The Societies Act 1966 And In The Capacity Of Representative Of Kechara House And/ Or All Kechara House's Members) & Ors v. Tan Pei Pei* [2018] 11 MLJ 741, Kamaludin Md Said HMT (pada ketika itu) telah menegaskan:

E

F

It is trite law that a libel is actionable *per se*. Therefore, the damages caused to the Plaintiffs is presumed in law and the Plaintiffs do not have to show proof that the said e-mail has caused any damages to the Plaintiffs in order to claim for any damages from the Defendant.

[13] Berdasarkan kepada penghakiman 1 Oktober 2019, mahkamah berpandangan bahawa tuntutan plaintif berkaitan kausa saman fitnah tersebut telah pun dibuktikan secara muktamad. Persoalan berkaitan ganti rugi tidak memerlukan pembuktian ketat sepertimana di dalam saman fitnah. Mahkamah boleh mentaksirkan jumlah ganti rugi tersebut hanya bersandarkan kepada keterangan-keterangan melalui afidavit. Malahan defendan pun diberi hak serta telah pun memfailkan afidavit-afidavit bagi menjawab pernyataan-pernyataan yang dibangkitkan oleh plaintif.

G

H

[14] Mahkamah berpandangan bahawa arahan Timbalan Pendaftar di atas arahan YA Hakim bagi kes ini didengar melalui keterangan afidavit adalah patut untuk menjamin penyelesaian yang adil, cepat dan ekonomi bagi perkara ini. Jika saksi-saksi perlu dipanggil, ia akan melambatkan proses dan dikhuatiri isu-isu asas berkaitan saman fitnah yang telah diputuskan secara

I

- A muktamad melalui penghakiman 1 Oktober 2019 akan menjadi subjek semasa pemeriksaan saksi sedangkan permohonan ini hanya melibatkan ganti rugi semata-mata.

- [15] Di dalam apa jua keadaan A. 92 k. 4 KKM 2012 memperuntukkan kuasa sedia ada mahkamah untuk membuat apa-apa perintah sebagaimana
B perlu untuk mencegah ketidakadilan atau untuk mencegah suatu penyalahgunaan proses mahkamah. Sepertimana yang telah dibincangkan, arahan yang diberikan tersebut tercakup di dalam kuasa sedia ada mahkamah.

- [16] Oleh itu, mahkamah berpandangan bahawa permohonan pentaksiran
C ganti rugi ini wajar diteruskan melalui keterangan affidavit oleh kedua-dua pihak.

Analisa Mahkamah Berkaitan Taksiran Ganti Rugi

- [17] Terdapat tiga kenyataan fitnah yang telah dilemparkan oleh defendan
D kepada plaintif. Kenyataan pertama adalah sepertimana yang diterbitkan oleh defendan di laman Facebooknya pada 17 Januari 2017 yang menyatakan seperti berikut:

OA Malukan Kerajaan Pas

- E Pembalak lawan Orang Asli: OA Berjaya.

<http://m.malaysiakini.com/news/369558>

Baca Kerajaan Pas Kelantan lawan OA. Kerajaan Pas Kelantan tewas, OA Berjaya.

- F Pembalakan itu diluluskan oleh Kerajaan Negeri. OA membantah. OA minta berunding dengan Kerajaan negeri. Layanan endah tak endah.

Kerajaan Negeri memberi amaran keras kepada OA. Kerajaan Negeri berdiri di belakang pembalak.

- G Pembalak meruntuhkan blokade secara kekerasan. Kerajaan Negeri tidak menegur pembalak. OA diperhina. Tiada siapa ingin mendengar musibah mereka.

OA dirikan semula blokade. Hanya pagar-agar buluh dan kayu.

Kerajaan Negeri menerusi Jabatan Hutan merobohkan blokade itu. OA ditahan dalam lokap untuk membolehkan blokade dirobohkan.

- H Keluar lokap, OA bangunkan semula blokade.

Pembalak memohon perintah Mahkamah.

- Permohonan pembalak (dan Kerajaan Negeri berharap keputusan memihak kepada pembalak) untuk mendapat perintah Mahkamah bagi
I blokade dirobohkan dan balak dikeluarkan, DITOLAK oleh Mahkamah.

Bermakna, OA mempunyai hak membina blokade itu.

[18] Kenyataan fitnah kedua adalah melalui satu ceramah oleh defendan pada sekitar Jun 2017 yang kemudiannya video ceramah tersebut dimuat naik oleh defendan di laman Facebooknya pada 18 September 2017 dengan status penulisan seperti berikut:

... Kenapa Kerajaan PAS Kelantan tak tuntutan royalty minyak hari ni?

Sebab tak faham apa satu, Terus senyap macam orang koma.

Sarawak tubuh syarikat Petroleum sendiri untuk lawan Petronas. Tuntutan kenaikan royalty minyak. Kawal permit kerja untuk pekerja Petronas.

KPK ada lagi? KELKON ada lagi ke? Segagah-gagah KELKON dulu pun dah tutup.

[19] Manakala kenyataan fitnah ketiga dilakukan oleh defendan melalui ucapan di dalam ceramahnya pada 27 Oktober 2017 yang memfitnah plaintif secara khusus seperti berikut:

KPK lagu mano keadaan dio

KPK ni dulu dia ada KPK Sawmill, hok tentu sudah tutup operasinya adalah KPK Sawmill, budak-budak kerja ditamatkan, kerana nok bagi sewa sawmill ni kepada satu syarikat nama Souncern. Souncern ni dapat Kawasan membalak 2000 ekar setahun. Mula-mula paling tidak 3 tahun, bermakna 6,000 ekar dia dapat. Syarat dia mudah sahaja iaitu mu keno sewa kilang aku ni, budak-budak kerja kilang sudah diberhentikan, syarikat ni tak sewa kilang ni, takleh hasil 20,000 setahun, 20,000 sebulan kalau tak silap ambo, tak bayar, sajo la KPKnya. Tetapi balak dia boleh ko dia. Sebahagian balak yang diberi ni adalah dalam kompartmen-kompartmen yang tidak pernah selama ni dibalak.

Zaman umno dulu, dia ada sivil culture, bilo membalak, tidak lebih dari sekian-sekian tan satu ekar, kena tanam balik anak balak, umno secular jahat tak paka kerja tu, pas kata la, bukey ambo kato, haram mengundi umno, tapi beley-beley UMNO jahat dia tanam pokok tebey tanam tebey tanam bebey tanam, umno hok jahat, mari puak-puak hok paka pioh ni, bui kepada syarikat ni, sodok buat kebun, maka habih lah segala pokok kecil dan besar hok tak rajin buko hutey tu selamo ni pokok-pokok merbau meranti bukit hok besar besar tu gak habis, hasil kepada KPK celeh.

Lepas tu dato nik amar lepas pada sidang dewan yang lepas, habis 22 haribulan Jun, kalau tak silap, sidang dewan, 23 haribulan Jun terbang ke Naning, di Negara cina dengan anak abe jak, kerana buat satu perjanjian nok bui brapo puluh ribu ekar lagi, Kawasan balak kpk ni nok tanam sejenis pokok, pokok dia panggil pokok eucalyptus.

Penyelewengan KPK ni antara yang terbesar.

Masa tan sri mat yaakob tinggal dulu berpuluh juta dalam akaun

[20] Adalah menjadi satu prinsip perundangan yang diterima bahawa sebarang kerugian yang ditanggung oleh plaintif bagi maksud ganti rugi tidak perlu dibuktikan oleh plaintif memandangkan kesan ke atas fitnah tersebut

- A adalah ke atas reputasi yang ditanggung oleh plaintiff di mana ia boleh diandaikan oleh mahkamah tanpa memerlukan pembuktian yang ketat. (rujuk; *Dato' Seri Anwar bn Ibrahim v. The New Straits Times Press (M) Sdn Bhd & Anor* [2010] 5 CLJ 301; [2010] 2 MLJ 492).
- B [21] Di dalam mempertimbangkan faktor-faktor di dalam mentaksirkan ganti rugi yang munasabah, mahkamah pertamanya merujuk kepada keputusan kes *Datuk Harris Mohd Salleh v. Abdul Jalil Ahmad & Anor* [1983] 2 CLJ 211; [1983] CLJ (Rep) 521; [1984] 1 MLJ 97 yang telah menyatakan prinsip yang boleh dipertimbangkan oleh mahkamah seperti berikut:
- C The principles governing the assessment of damages in actions of this nature are clearly spelt out by *Gatley on Libel and Slander*, 7th Edn. at para. 1358. The assessment does not depend on any legal rule but the following factors should be considered: (1) The conduct of the plaintiff (2) his position and standing (3) the nature of the libel (4) the mode and extent of publication (5) the absence or refusal of any retraction or apology and
- D (6) the whole conduct of the defendant from the time the libel was published down to the very moment of the verdict.
- E From these principles, it is clear that the task of assessing damages is to approach it broadly, the amount of damages to be awarded will depend on the circumstances of each case. In *Broome v. Cassell and Co. Ltd.* [1972] AC 1027 Lord Hailsham gave the following guidelines.
- F Quite obviously the award must include factors for injury to the feelings, to the anxiety and uncertainty undergone in the litigation, the absence of apology or the reaffirmation of the truth of the matters complained of or the malice of the defendant. The bad conduct of the plaintiff himself may also enter into the matter, where he has provoked the libel or where perhaps he has libelled the defendant in reply.
- [22] Selanjutnya mahkamah turut merujuk kepada keputusan oleh Gopal Sri Ram HMR (pada ketika itu) di dalam kes *Chin Choon v. Chua Jui Meng* [2005] 2 CLJ 569; [2005] 3 MLJ 494 yang merumuskan seperti berikut:
- G In *Defamation Law, Procedure & Practice* by Price & Duodu (3rd ed, para 20-04 at p 208) the learned authors set out the several factors that a court must take into account in assessing compensatory damages. This is what they say:
- H The amount of damages awarded in respect of vindication and injury to reputation and feelings depends on a number of factors:
- I (1) The gravity of the allegation.
(2) The size and influence of the circulation.
(3) The effect of the publication.
(4) The extent and nature of the claimant's reputation.
(5) The behaviour of the defendant.
(6) The behaviour of the claimant.

[23] Mahkamah telah menimbangkan bahawa kenyataan-kenyataan fitnah oleh defendan tersebut telah memberi gambaran yang salah ke atas plaintif serta telah membawa persepsi awam yang negatif ke atas plaintif. Bagi kenyataan pertama, ia menggambarkan seolah-olahnya plaintif adalah suatu organisasi yang menindas serta zalim ke atas hak-hak orang asli. Manakala bagi kenyataan kedua, ia menggambarkan plaintif sebagai sebuah syarikat yang mengalami kerugian serta tidak lagi berupaya untuk beroperasi. Manakala kenyataan ketiga pula menggambarkan plaintif sebagai zalim apabila memberhentikan kakitangan kilang dengan memberikan sewa kilang tersebut kepada satu syarikat lain demi kepentingan untuk mendapat keuntungan, menyeleweng akaun syarikat serta menyeleweng hak pembalakan.

A

B

C

[24] Kenyataan-kenyataan ini telah dapat diakses oleh awam apabila ianya dimuat naik ke dalam laman Facebook defendan. Ini telah mendapat pelbagai reaksi dan komen yang telah secara langsung dan tidak langsung memberi persepsi negatif masyarakat ke atas reputasi plaintif. Hasilnya, plaintif telah dipandang rendah oleh masyarakat yang menganggap plaintif sebagai sebuah organisasi yang tidak bertanggungjawab.

D

[25] Mahkamah turut mendapati bahawa defendan bukan sahaja seorang ahli politik yang mempunyai pengaruh tersendiri malahan defendan pernah berada di dalam organisasi plaintif. Adalah merupakan keterangan yang diterima bahawa defendan pernah menjadi ahli Lembaga Pengarah PKINK yang merupakan perbadanan induk kepada plaintif. Ini menjadikan kenyataan-kenyataan yang dikeluarkan oleh defendan mempunyai kesan yang mendalam apabila masyarakat boleh mengaitkannya dengan posisi yang sedang dan pernah disandang oleh defendan.

E

F

[26] Di dalam kes *MGG Pillai v. Vincent Tan Chee Yioun & Other Appeals* [1995] 2 CLJ 912 Gopal Sri Ram HMR (pada ketika itu) telah memutuskan bahawa:

Sixthly, in appropriate cases, the profession or standing of the defendant in society is a relevant factor which a Court is entitled to take into account when considering what damages it should award against him. In most cases, this factor may inevitably be connected with the extent of the publication. And there will no doubt be original differences within the same class of defendants.

G

[27] Selain dari itu, mahkamah turut bersetuju dengan peguam cara plaintif bahawa sebagai insan yang pernah bersama-sama dengan plaintif, defendan tidak sewajarnya menyatakan apa yang diucapkannya tersebut adalah tidak ditujukan kepada plaintif sebagai sebuah institusi. Ini memandangkan kepada pengetahuan defendan yang mendalam ke atas operasi plaintif serta anak-anak syarikat di bawah pemilikan plaintif.

H

I

- A [28] Berdasarkan kepada keterangan-keterangan oleh plaintiff melalui afidavit sokongan yang diikrarkan oleh Nor Azuwan bin Saleh dan afidavit sokongan yang diikrarkan oleh Sukri bin Abdul Manaf, mahkamah turut mendapati bahawa kenyataan-kenyataan tersebut bukan sahaja menjejaskan reputasi plaintiff, malahan ia juga telah memberi impak kepada potensi perniagaan plaintiff. Ini kerana ia boleh mengakibatkan kepada terhakisnya keyakinan pelabur serta rakan perniagaan yang mempunyai potensi untuk berurusan niaga dengan plaintiff.
- B
- C [29] Peguam cara defendan telah menghujahkan bahawa mahkamah tidak boleh bertindak hanya bersandarkan kepada keterangan-keterangan yang dikemukakan melalui afidavit semata-mata. Ia dihujahkan sebagai tidak membuktikan wujud sebarang kerugian ke atas plaintiff. Sepertimana yang telah ditegaskan oleh mahkamah sebelum ini, di dalam taksiran ganti rugi di dalam kes saman fitnah ia tidak memerlukan pembuktian ganti rugi sehingga memerlukan pembuktian melalui saksi-saksi. Mahkamah turut berpegang kepada keputusan di dalam kes *MGG Pillai v. Vincent Tan Chee Yioun & Other Appeals (supra)* yang telah memutuskan;
- D
- E Libel is a tort actionable *per se*, ie, without proof of actual harm. In other words, damage is not an ingredient of the tort. The law presumes that when a man's reputation is assailed, some damage must result. Evidence about the extent of that damage is admissible. But evidence that purely speculates is not. That, in a gist, is the effect of the passage cited.
- F [30] Pada pandangan mahkamah, rujukan peguam cara ke atas kes *Sony Electronics (M) Sdn Bhd v. Direct Interest Sdn Bhd* [2007] 1 CLJ 611; [2006] 2 MLRA 583 adalah tidak tepat dan ia berkaitan perkara yang sama sekali berbeza. Di dalam kes tersebut, ia melibatkan ganti rugi berkaitan kemungkiran kontrak pihak-pihak. Semestinyalah di dalam keadaan sedemikian adalah penting pembuktian ke atas kerugian yang ditanggung dibuktikan bagi membolehkan mahkamah untuk membuat taksiran ganti rugi. Sedangkan kes di hadapan mahkamah adalah melibatkan kesan ke atas reputasi plaintiff yang tidak mungkin dapat dibuktikan sepertimana kes yang dirujuk oleh peguam cara defendan.
- G
- H [31] Mahkamah turut menegaskan bahawa pertimbangan mahkamah ke atas isu berkaitan perniagaan plaintiff adalah berkaitan impak kepada potensi perniagaan plaintiff yang boleh disebabkan kenyataan-kenyataan fitnah defendan. Ia bukannya kepada kerugian nyata yang dialami oleh plaintiff.
- I [32] Mahkamah tidak dapat menerima hujahan peguam cara defendan untuk hanya mengenakan jumlah ganti rugi yang nominal. Sepertimana yang telah dipertimbangkan oleh mahkamah, kenyataan-kenyataan yang telah dikeluarkan oleh defendan ternyata menjejaskan reputasi plaintiff. Mahkamah berpandangan bahawa jika hanya jumlah nominal dikenakan, ia suatu yang meremehkan perintah yang telah mahkamah keluarkan. Defendan sepatutnya dipertanggungjawabkan ke atas kenyataan-kenyataan yang telah dikeluarkan

olehnya. Sebagai seorang ahli politik yang dipandang hormat oleh masyarakat, defendan sepatutnya sedar sebarang kenyataan olehnya dipandang serius oleh masyarakat. A

[33] Mahkamah juga mengambil maklum berkaitan tingkah laku defendan di dalam kes ini. Selain tidak bersungguh-sungguh di dalam kes ini, defendan juga meremehkan bidang kuasa mahkamah. Ini boleh dilihat dari tindak tanduk defendan yang menukar peguam cara di saat akhir sebelum perbicaraan bermula, memohon penangguhan kononnya bagi maksud penyelesaian dan gagal melunaskan bayaran kos hangus sebanyak RM2,000 yang telah diperintahkan oleh mahkamah. B

[34] Berdasarkan kepada pertimbangan-pertimbangan di atas, tugas mahkamah kini adalah menentukan jumlah ganti rugi yang adil dan sewajarnya. Bagi maksud tersebut mahkamah turut mempertimbangkan kes *Datuk Seri Utama Dr Rais Yatim v. Amizudin Ahmat* [2011] 1 LNS 1441; [2012] 2 MLJ 807 di mana mahkamah telah menyatakan: C

It is trite law that a particular libel case cannot be equated with other libel cases. Each libel case is unique and has its own particular and peculiar facts. The Federal Court in *MGG Pillai v. Tan Sri Vincent Tan* [1995] 2 CLJ 912 said in its judgment that: D

We cannot by our judgment set a precedent on the damages to be awarded. The court must consider a number of factors when assessing damages in a libel case. In *John v. MGN Ltd* [1997] QB 586 at 607, Sir Thomas Bingham MR (now CJ) said: E

In assessing the appropriate damages for injury to reputation the most important factor is the gravity of the libel; the more closely it (the defamation) touches the plaintiffs personal integrity, professional reputation, honour, courage, loyalty and the core attributes of his personality, the more serious it is likely to be. The extent of publication is also very relevant; a libel published to millions has a greater potential to cause damage than a libel published to a handful of people. A successful plaintiff may properly look to an award of damages to vindicate his reputation but the significance of this is much greater a case where the defendant asserts the truth of the libel and refuses any retraction or apology than in a case where the defendant acknowledges the falsity of what was published, and publicly expresses regret that the libellous publication took place. F G

Damages in defamation cases are described as being at large. The law has not fixed any exact measure for assessment of damages in an action for defamation. There is no mathematical formula by which the quantum can be determined; nor is there any requirement that the damages be assessed with mathematical certainty. But a small sum awarded to a prominent public figure for a serious libel could be interpreted as trivialising the incident. H I

- A The Federal court went on to distinguish the difference between the awards of damages in personal injury cases where there is no intention to cause harm or damage to the plaintiff. The tort in personal injury cases is based purely on negligence of the defendant and breach of duty of care owed to the plaintiff. The element of punishment or deterrence does not enter into an award in personal injury cases. This is because the award
- B in personal injury cases is to compensate the plaintiff for the pain and suffering which the plaintiff has suffered or will suffer in the future. Whilst, in defamation cases the defendant intentionally publishes the injurious false statement to cause humiliation and anguish to the plaintiff, and to injure his reputation. The Federal Court went on:
- C The intention to defame the plaintiff is not necessary for the court to impose liability on the defendant because the intention to defame can be inferred from the publication of the defamatory statement which gives rise to the presumption of malice on the part of the defendant. The plaintiff in a defamation case gets compensation not for his damaged reputation. He gets it because he was injured in his reputation by being publicly
- D defamed. The award of damages given to him serves as a vindication of the plaintiff to the public and as a consolation to him for a wrong done.

[35] Mahkamah turut berpegang kepada penghakiman Gopal Sri Ram HMR (pada ketika itu) di dalam kes *MGG Pillai v. Vincent Tan Chee Yioun & Other Appeals* (*supra*) yang menyatakan:

- E I must record my strong disapproval of any judicial policy that is directed at awarding very low damages for defamation. That is not to say that low or even nominal damages may not be awarded in particular cases, for example, where a plaintiff is without any or any worthwhile reputation. But I do hold the view that injury to his reputation may occasion him at
- F least as much, if not greater, harm than injury to his or her physical self. No one, least of all a journalist, should rest in the comfort that a person's reputation may be injured with impunity on the footing that the consequence would be the payment of a few thousand ringgit in damages. Small or insignificant awards by Courts in libel actions will certainly provide that comfort. As I indicated to Counsel in the course of argument,
- G the time has arrived for this Court to send a strong and clear signal to all and sundry that libel does not come cheap.

- [36] Berdasarkan kepada pertimbangan-pertimbangan di atas, mahkamah memerintahkan agar defendan membayar kepada plaintif ganti rugi sebanyak RM100,000 dan kos bagi pentaksiran ganti rugi ditanggung oleh defendan
- H sebanyak RM5,000 tertakluk kepada fi alokator.

Analisa Mahkamah Berkaitan Bil Kos

- [37] Berkaitan penghakiman 1 Oktober 2019 tersebut, plaintif telah memfailkan bil kos berdasarkan kepada A. 59 k. 16 KKM 2012 yang
- I melibatkan butiran penyediaan sebanyak RM151,215.92 dan perbelanjaan hangus/sendiri sebanyak RM27,364. Ini menjadikan jumlah keseluruhannya adalah RM178,579.92.

[38] Bagi butiran penyediaan, mahkamah mendapati bahawa ia adalah melibatkan kos-kos perkhidmatan guaman yang perlu dan telah ditanggung oleh plaintif bagi maksud guaman ini. Mahkamah mengambil maklum bahawa kes yang dimulakan sejak tahun 2017 hanya berakhir pada tahun 2019. Ia juga melibatkan perbicaraan yang telah ditetapkan sebanyak dua kali yang telah ditangguhkan. Ini semestinya menambahkan kepada kos yang perlu ditanggung. Manakala bagi butiran perbelanjaan, ia lebih merupakan kepada perbelanjaan peguam di dalam mengendalikan kes ini yang meliputi fi pemfailan, pengangkutan, penginapan peguam, elaun saksi, percetakan dan bayaran pelbagai.

[39] Mahkamah mendapati bil kos yang difailkan oleh plaintif adalah selaras dengan A. 59 k. 16 yang telah menggariskan perhatian yang perlu dipertimbangkan oleh mahkamah iaitu ke atas keadaan yang relevan dan khususnya kepada:

- (i) kerumitan butiran atau kausa atau perkara yang ia berbangkit dan kesukaran atau keabazuan persoalan yang terlibat;
- (ii) kemahiran, pengetahuan khusus dan tanggungjawab yang dikehendaki daripada, dan masa dan tenaga pekerja yang digunakan oleh, peguam cara atau peguam;
- (iii) bilangan dan kepentingan dokumen, walaupun ringkas, disediakan atau diperincikan;
- (iv) tempat dan hal keadaan yang perniagaan terlibat dilakukan;
- (v) kepentingan kausa atau perkara itu kepada klien;
- (vi) jika wang atau harta adalah terlibat, amaun atau nilainya;
- (vii) apa-apa fi dan elaun lain yang kena dibayar kepada peguam cara atau peguam berkenaan dengan butiran lain dalam kausa atau perkara yang sama, tetapi hanya jika kerja dilakukan berhubung dengan butiran itu telah mengurangkan kerja yang jika tidak selainnya adalah perlu berhubung dengan butiran dalam persoalan.

[40] Peguam cara defendan sebaliknya menghujahkan bahawa bil kos bagi butiran penyediaan tersebut adalah melampau dan menekan defendan. Bagi peguam cara defendan, kes ini adalah satu kes yang jelas dan mudah dan tidak melibatkan isu rumit. Peguam cara defendan menghujahkan bahawa jumlah yang munasabah adalah sebanyak RM5,000 memandangkan penghakiman diberikan tanpa satu perbicaraan yang penuh.

[41] Mahkamah telah meneliti alasan penghakiman YA Dato' Wan Ahmad Farid bin Wan Salleh di dalam penghakiman 1 Oktober 2019 dan bersetuju dengan hujahan peguam cara defendan bahawa ia tidak melibatkan perbicaraan penuh. Namun jika diteliti dari aspek penyediaan kes, mahkamah mendapati bahawa ia melibatkan masa dan tenaga yang digunakan oleh peguam cara di dalam penyediaan kes ini. Ia mungkin tidak melibatkan

- A perbicaraan penuh, namun persediaan ke arah perbicaraan tetap perlu dilaksanakan. Mahkamah turut mendapati penyediaan perbicaraan turut melibatkan teknik pembuktian yang sukar kerana ia melibatkan keterangan-keterangan sokongan berbentuk elektronik dan ia tidak semudah yang diujahkan oleh peguam defendan.
- B [42] Walau bagaimanapun, mahkamah telah meneliti butiran penyediaan dan mendapati bahawa bagi perenggan (1) hingga (5) ia adalah bertindih dengan tuntutan di perenggan (9) di bawah tajuk kos atas dasar peguam dan anak guam. Mahkamah berpandangan adalah tidak wajar bagi pihak plaintif membuat tuntutan di perenggan (9) sedangkan tujuan perlantikan peguam cara adalah bagi maksud untuk menjalankan tugas-tugas di perenggan (1) hingga (5). Oleh yang demikian, mahkamah memutuskan bahawa jumlah yang wajar dikekalkan hanyalah bagi perenggan (1) hingga (5) sahaja. Bagi kos-kos lain di butiran penyediaan, mahkamah berpandangan bahawa ia adalah wajar dan munasabah maka ia menjadikan bil kos bagi butiran perbelanjaan adalah sebanyak RM85,215.92 sahaja.
- C
- D [43] Berkaitan butiran penyediaan, bagi perenggan fi pemfailan, ia adalah wajar namun mahkamah bersetuju bahawa bagi perenggan (b), (n), (o) dan (p) ia adalah merupakan dokumen-dokumen pindaan yang diperlukan oleh plaintif. Oleh itu, tuntutan kos ke atas defendan adalah tidak wajar. Oleh itu ia sepatutnya dikeluarkan dari bil kos. Selanjutnya bagi perenggan berkaitan pengangkutan, mahkamah berpandangan jumlah RM600 seorang adalah wajar memandangkan kepada jarak peguam dari Kuala Lumpur dan keadaan semasa kini. Oleh itu ia dikekalkan kecuali bagi tarikh 8 Mei 2019 kerana peguam plaintif tidak hadir ke mahkamah. Manakala bagi tarikh 12 Mei 2019, pada tarikh tersebut ditangguhkan di atas permohonan pihak-pihak dan disambung ke keesokannya pada 13 Mei 2019. Oleh itu tiada persidangan mahkamah pada tarikh tersebut. Sehubungan dengan itu, bil kos bagi kedua-dua tarikh tersebut sewajarnya dikeluarkan.
- E
- F
- G [44] Manakala bagi bil kos yang lain di dalam butiran yang sama, mahkamah berpandangan bahawa jumlah tuntutan tersebut adalah wajar dan munasabah. Walaupun perbicaraan tidak berlangsung, namun persediaan ke arah tersebut tetap dilaksanakan. Saksi-saksi tetap hadir untuk memberi keterangan. Defendan yang bertindak sewenangnyanya memohon penangguhan yang menyebabkan perbicaraan tergendala.
- H [45] Walaupun tuntutan tersebut tidak disokong oleh keterangan dokumen, mahkamah berpandangan bahawa bagi maksud bil kos, asas pertimbangan mahkamah adalah sesuatu amaun yang munasabah berkenaan dengan semua kos yang ditanggung semunasabahnya dan sebarang keraguan hendaklah memihak kepada pihak yang membayar iaitu plaintif di dalam kes ini. Ia sepertimana yang dinyatakan di bawah A. 59 k. 16(3) KKM 2012.
- I

[46] Sehubungan dengan itu, jumlah yang munasabah bagi bil kos butiran penyediaan selepas ditolak perenggan (b), (n), (o) dan (p) serta kehadiran peguam bagi tarikh 8 Mei 2019 dan 12 Mei 2019 adalah sebanyak RM25,718. **A**

[47] Oleh yang demikian, secara keseluruhannya, mahkamah memutuskan bahawa keseluruhan bil kos adalah sebanyak RM110,933.92. **B**

Kesimpulan

[48] Berdasarkan analisa dan keputusan yang dinyatakan di atas, kesimpulan perintah mahkamah berkaitan kedua-dua kandungan adalah seperti berikut: **C**

- (i) Bagi kandungan 61 iaitu taksiran ganti rugi, defendan hendaklah membayar plaintif sebanyak RM100,000 sebagai ganti rugi dan RM5,000 tertakluk kepada fi alokator sebagai kos bagi taksiran ganti rugi; dan **D**
- (ii) Bagi kandungan 62 iaitu bil kos, jumlah kos yang dibenarkan oleh mahkamah adalah sebanyak RM110,933.92 tertakluk kepada fi alokatur yang akan ditentukan oleh Pendaftar. **E**

F**G****H****I**